

Sygn. akt I AGa 88/22

WYROK WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 września 2023 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSA Józef Wąsik (spr.)

Sędziowie: SSA Sławomir Jamróg

SSA Kamil Grzesik

Protokolant: Edyta Sieja

po rozpoznaniu w dniu 6 września 2023 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa J. B.

przeciwko T. M. i (...)Spółka z o.o. w K.

o zapłatę

oraz z powództwa wzajemnego T. M. i (...) Spółka z o.o. w K.

przeciwko J. B.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanych (powodów wzajemnych)

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 4 stycznia 2022 r. sygn. akt IX GC 110/21

oddala apelację w zakresie powództwa głównego (punkt I i II zaskarżonego wyroku);

zasądza od pozwanych (powodów wzajemnych) solidarnie na rzecz powoda kwotę 4 050 zł (cztery tysiące pięćdziesiąt złotych), tytułem kosztów postępowania apelacyjnego;

uchyla zaskarżony wyrok w części dotyczącej powództwa wzajemnego (punkt III i IV zaskarżonego wyroku) i w tym zakresie przekazuje sprawę Sądowi Okręgowemu w Krakowie do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania apelacyjnego w zakresie powództwa wzajemnego;

Sygn. akt I A Ga 88/22

UZASADNIENIE

Powód J. B. wniósł pozew 3 kwietnia 2019r przeciwko (...) spółce z o.o. z siedzibą w K. oraz T. M. o wydanie nakazu zapłaty zasądzającego solidarnie od pozwanych na rzecz powoda kwoty 95.017,50 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu oraz kosztami procesu.

Uzasadniając powództwo powód powołał się na zwarte z pozwanymi umowy w dniu 11 lutego 2018 r., 19 lutego 2018 r., 19 czerwca 2018 r., na wykonanie i montaż drzwi wewnętrznych oraz wykonanie i montaż mebli, dla inwestycji w budynku przy ul. (...) w K.. Powód wskazał, że zgodnie z umowami prace miały zostać rozpoczęte w odniesieniu do umowy z dnia 11 lutego 2018 r. 10 maja 2018 r., a w odniesieniu do umowy z dnia 19 lutego 2018 r. termin rozpoczęcia prac został określony na dzień 15 maja 2018 r. Wykonanie zobowiązań miało nastąpić do końca czerwca 2018 r. Na poczet wykonania ww. umów powód uiszczył zaliczkę w łącznej wysokości 95.017,50 zł. Ze względu na niewykonanie zobowiązania w umówionym terminie, powód uzgodnił z pozwanym T. M. dodatkowy termin na jego wykonanie tj. do dnia 30 września 2018 r. Zdaniem powoda rzeczzone prace nie zostały wykonane w całości również w terminie 30 września 2018 r. Ponadto prace były wykonywane w sposób niezgodny z umową.

Powód wyznaczył pozwanym ostateczny termin na wykonanie zobowiązania do dnia 11 stycznia 2019 r. jednak zobowiązanie w dalszym ciągu zdaniem powoda nie zostało wykonane. W dniu 21 stycznia 2019 r. strony sporządziły dokument pod nazwą „Uzgodnienia” oraz protokół, które to dokumenty stwierdzały pozostawanie przez pozwanych w zwłoce w wykonaniu zobowiązania oraz wykonywanie przez pozwanych zobowiązania w sposób nienależyty. W dniu 22 stycznia 2019 r. powód złożył oświadczenie woli o odstąpieniu od zawartych z pozwanymi umów.

Powód oparł swoje roszczenia w pozwie o art. 494 § 1 k.c. oraz z ostrożności procesowej wskazał też na art. 636 § 1 k.c. Zdaniem powoda, pozwani stali się solidarnie odpowiedzialni za wykonanie zobowiązania na podstawie oświadczenia T. M. zawartego w „Uzgodnieniach” z dnia 21 stycznia 2019 r.

W dniu 13 czerwca 2019 r. tut. Sąd wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, zasądzając roszczenie zgodnie z żądaniem pozwu.

Pozwani sprzeciwami od nakazu zapłaty datowanymi na dzień 11 lipca 2019 r. skutecznie zaskarżyli nakaz zapłaty. Pozwana spółka podniosła zarzuty braku legitymacji procesowej biernej pozwanego T. M. oraz bezpodstawność powództwa.

W sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwany T. M. podniósł zarzut braku swojej legitymacji biernej procesowej oraz bezpodstawność powództwa oraz wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie kosztów procesu na jego rzecz.

Pozwani argumentowali brak legitymacji biernej pozwanego T. M. tym, że zawierając umowy działał jako pełnomocnik pozwanej spółki, dlatego nieprawdą jest, że kiedykolwiek oświadczył powodowi, że działa we własnym imieniu odpowiadając osobiście za wykonanie zobowiązań wynikających z umów.

Ponadto pozwani podnieśli, że oświadczenia w dokumencie pod nazwą „Uzgodnienia” z dnia 21 stycznia 2019 r. zostały złożone przez pozwanego T. M. pod wpływem groźby bezprawnej. Zdaniem pozwanego T. M. został on zamknięty w pomieszczeniu wraz z powodem i synem powoda- P. B.. Powód miał grozić pozwanemu, że nie wypuści go z pomieszczenia dopóki nie podpisze tego dokumentu. Pozwany w sprzeciwie od nakazu zapłaty, wskazał, że w dniu 5 lutego 2019 r. uchylił się od skutków prawnych oświadczenia z dnia 21 stycznia 2019 r., złożonego pod wpływem groźby. Uzasadniając bezpodstawność powództwa pozwani zaprzeczyli twierdzeniom powoda jakoby charakter zawartych między stronami umów umożliwił pozwanej spółce rozpoczęcie wykonywania zamówienia poza siedzibą powoda ze względu na nietypowe rozmiary mebli i drzwi powodujące konieczność dokonania dokładnych wymiarów pomieszczeń co wówczas nie było możliwe.

Pozwani zaprzeczyli również twierdzeniom powoda jakoby strony kiedykolwiek ustaliły termin wykonania zamówień oraz montażu drzwi i mebli. Ponadto pozwany wskazał, że montaż wszystkich mebli został zakończony w grudniu 2018 r, a w późniejszym okresie wykonywane były drobne poprawki. Dlatego według pozwanych z tego powodu

oświadczenie powoda z dnia 22 stycznia 2019 r. o odstąpieniu od zawartych umów jest bezskuteczne, ponieważ umowy zostały w całości wykonane przez pozwaną spółkę.

Jednocześnie pozwana spółka wraz ze sprzeciwem od nakazu zapłaty wniosła przeciwko powodowi pozew wzajemny domagając się zasądzenia od J. B. na jej rzecz kwoty 64.107,50 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w transakcjach handlowych od dnia 13 lutego 2019 r. do dnia zapłaty oraz zasądzenia kosztów procesu. Pozwana spółka w pozwie wzajemnym domagała się zasądzenia od powoda na rzecz spółki zapłaty tytułem pozostałej części wynagrodzenia.

Wyrokiem z 4 stycznia 2022r Sąd Okręgowy w Krakowie:

I. zasądził solidarnie od pozwanych (...) sp. z o.o. w K. i T. M. na rzecz powoda J. B. kwotę 95.017,50 zł (dziewięćdziesiąt pięć tysięcy siedemnaście złotych i pięćdziesiąt groszy) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 4 kwietnia 2019 roku do dnia zapłaty;

II. zasądza solidarnie od pozwanych (...) sp. z o.o. w K. i T. M. na rzecz powoda J. B. kwotę 10.185,00 zł (dziesięć tysięcy sto osiemdziesiąt pięć złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu;

III. oddalił powództwo wzajemne;

IV. zasądził od powoda wzajemnego (...) sp. z o.o. w K. na rzecz pozwanego wzajemnego J. B. kwotę 5.434,00 zł (pięć tysięcy czterysta trzydzieści cztery złote) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Za podstawę faktyczną rozstrzygnięcia Sąd przyjął następujący stan faktyczny:

Powód w ramach prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej prowadzi restaurację oraz wynajmuje pokoje w budynku przy ul. (...) w K. (okoliczność bezsporna).

Ze względu na atrakcyjną lokalizację wyżej wskazanej nieruchomości położonej w centrum K., oraz zainteresowanie klientów restauracji możliwością noclegu, powód postanowił podnieść standard istniejących pokoi, poprzez nadbudowanie dodatkowej kondygnacji budynku oraz urządzeniu na niej nowych pokoi. Realizując swoje zamierzenia zlecił prace polegające na remoncie i przebudowie pomieszczeń istniejących w budynku przy ul. (...) na poziomie I piętra oraz zmianie sposobu użytkowania poddasza w celu zaadaptowania go do wynajmu pokoi. Powód zaplanował, że wznowi działalność hostelu bezpośrednio po zakończeniu prac w budynku i uzyskaniu pozwolenia na użytkowanie. Decyzja o pozwoleniu na użytkowanie została wydana przez (...) Inspektora Nadzoru Budowlanego w K. w dniu 30 października 2018 r., i stała się ostateczna w dniu 31 października 2018 r.

Dowód: - zaświadczenie o ostateczności pozwolenia na użytkowanie nadbudowanej części budynku przy ul. (...) w K. z dnia 31.10.2018 r. (k. 20).

Wznowienie działalności polegającej na wynajmie pokoi, oprócz prac budowlanych, wymagało również wykończenia pokoi oraz ich urządzenia, tj. wstawienia podstawowych mebli i drzwi wewnętrznych. W tym celu powód nawiązał współpracę z pozwanym T. M., który jest stolarzem i przychodził do restauracji powoda wraz z żoną D. M. - prezesem zarządu pozwanej spółki.

Powód, jako zamawiający, zawarł z pozwaną spółką, jako wykonawcą, umowy:

- 1) w dniu 11 lutego 2018 r. na wykonanie i montaż drzwi wewnętrznych dla inwestycji w budynku przy ul. (...) w K.;
- 2) w dniu 19 lutego 2018 r. na wykonanie i montaż mebli dla inwestycji w budynku przy ul. (...) w K.;
- 3) w dniu 19 czerwca 2018 r. na wykonanie i montaż mebli dla inwestycji w budynku przy ul. (...) w K..

Strony zawarły trzy odrębne umowy, służące jednak temu samemu celowi, tj. podstawowemu wyposażeniu pokoi (meble i drzwi) w celu umożliwienia ich wynajmowania.

Na poczet wykonania ww. umów powód zapłacił zaliczki w łącznej wysokości 95.017,50 zł. Zaliczki wpłacono na podstawie wystawionych faktur zaliczkowych na rachunek bankowy pozwanej spółki:

1) w dniu 14 lutego 2018 r. na poczet umowy z dnia 11 lutego 2018 r. 40.036,50 zł; 2) w dniu 22 lutego 2018 r. na poczet umowy z dnia 19 lutego 2018 r. 30.381,00 zł; 3) w dniu 7 września 2018 r. na poczet umowy z dnia 19 czerwca 2018 r. 24.600,00 zł.

W związku z opóźnieniami w realizacji umów powód uzgodnił z T. M. dodatkowy termin na wykonanie zamówienia na dzień 30 września 2018r., a wobec występowania dalszych opóźnień, w dniu 27 grudnia 2018 roku powód wyznaczył ostateczny termin wykonania zamówienia wynikającego z zawartych pomiędzy stronami umów na dzień 11 stycznia 2019 roku. Zawarte umowy nie zostały wykonane w ustalonym przez strony, ostatecznym terminie określonym na dzień 11 stycznia 2019 r. W związku z tym powód i T. M. podpisali w dniu 21 stycznia 2019 r. dokument pn. „Uzgodnienia”, w którym wspólnie stwierdzili, że wykonawca pozostaje w opóźnieniu w realizacji ww. umów na dzień 21 stycznia 2019r., a zamówienie nie zostało ukończone ani odebrane. W treści ww. dokumentu pozwany T. M. oświadczył też, że na dzień podpisania wiążących strony umów był upoważniony do reprezentacji pozwanej spółki, a także że odpowiada z nią solidarnie za realizację wynikających z tych umów zobowiązań.

Dowód: - dokument pn.: „uzgodnienia” z dnia 21.01.2019 r. (k. 25);

- zeznania powoda oraz świadków W. S. i P. B. (k. 322- 324;k. 328-334).

Tego samego dnia strony dokonały oceny stanu realizacji zamówienia i podpisały protokół stwierdzający, że zamówienie w dalszym ciągu jest wykonywane nienależycie. Dotychczas zainstalowane drzwi wejściowe do pokoi nie zostały poprawnie ustawione w ościeżnicy, nie są dźwiękoszczelne oraz nie zostały wykonane z pianki poliuretanowej. Drzwi zawieszane zostały na zawiasach, które nie posiadają regulacji w płaszczyźnie poziomej, stąd regulacja drzwi przez użytkownika jest niemożliwa. W zakresie częściowo zainstalowanych mebli strony ustaliły, że nie były one w całości fornirowane, a zatem były niedostosowane do pokoi pod wynajem dla gości. Materiały były nietrwałe oraz nieodporne na użytkowanie. W podsumowaniu strony stwierdziły, że wady występujące w drzwiach były wynikiem niewłaściwego doboru materiału oraz niezastosowania pianki poliuretanowej, co spowodowało brak dźwiękoszczelności. Ponadto wykończenie powierzchni mebli było niewłaściwe ze względu na ich przeznaczenie, gdyż meble w pokojach na wynajem dla gości powinny być wykończone materiałami odpornymi na działanie wilgoci; dodatkowo pokrycie ich powierzchni olejem spowodowało, że stały się materiałem łatwopalnym.

W wyniku opisanych powyżej błędów wykonawcy, meble i drzwi w wykonanej części nie nadawały się do użytku zgodnie z umówionym przeznaczeniem, tj. dla potrzeb ich wynajmowania. Ze względu na niewłaściwe wykonywanie zamówienia, niezgodne z zawartymi umowami oraz ze sztuką meblarską, strony nie dokonały choćby częściowego odbioru prac, co zostało stwierdzone na piśmie, i potwierdzone złożeniem podpisu przez powoda i pozwanego, działającego zarówno w imieniu pozwanej spółki jak i w imieniu własnym.

Dowód: - protokół z dnia 21.01.2019 r. (k. 26 – 26v); - zeznania powoda (k. 328-334)

Ze względu na ww. okoliczności, tj. brak przedstawienia dzieła do odbioru w umówionym terminie i sposobie, oraz zupełną niezgodność części wykonanej z umowami i przeznaczeniem, pismem z dnia 22 stycznia 2019 r. powód złożył pozwanym oświadczenie o odstąpieniu od zawartych umów.

Dowód: - dokument odstąpienia od umów zawartych dnia 11.02.2018 r., 19.02.2018r. oraz 19.06.2018 r. datowany na dzień 22.01.2019 r. wraz z potwierdzeniem nadania (k. 27- 29).

Pismo z dnia 22 stycznia 2019 r. zawierające oświadczenie powoda o odstąpieniu od ww. umów zostało przez powoda ponownie wysłane do pozwanej spółki wraz z pismem z dnia 12 lutego 2019 r., w którym to powód powołuje się na dokonane odstąpienie od umów i podtrzymuje oczekiwania zawarte w piśmie z dnia 22 stycznia 2019 r. Pismo z dnia 12 lutego 2019 r. zostało odebrane przez pozwaną spółkę w dniu 22 lutego 2019 r., a zatem oświadczenie o odstąpieniu faktycznie dotarło do pozwanej spółki.

Dowód: - pismo z dnia 12.02.2019 r. wraz z potwierdzeniem odbioru (k. 30- 31).

Ani pozwana spółka, ani T. M. nie zakwestionowali dokonania odstąpienia. Co więcej po spotkaniu w dniu 21 stycznia 2019 r. i podpisaniu protokołu pozwany T. M., który osobiście wykonywał zamówienie, zaprzestał kontaktu z powodem i nie podjął żadnych czynności faktycznych związanych z realizacją zawartych umów. Do dnia wyrokowania należność objęta żądaniem pozwu pozostaje nieuregulowana (okoliczność bezsporna).

W budynku przy ul. (...) znajdują się rzeczy i materiały meblarskie pozostawione przez T. M. w trakcie montażu mebli i drzwi wewnętrznych. Powód wzywał pozwanych do odbioru pozostawionych rzeczy po raz pierwszy w piśmie z dnia 22 stycznia 2019 r., następnie w piśmie z dnia 12 lutego 2019r., i w dniu 5 marca 2019 r. Wezwania te pozostały bez reakcji ze strony pozwanej spółki i T. M.. W efekcie po upływie wyznaczonego przez powoda terminu odbioru część pozostawionych w nieruchomości rzeczy, w tym częściowo zainstalowanych drzwi, ww. materiały zostały w części zdemontowane, i przeniesione przez powoda za odpłatnością do magazynu prowadzonego przez podmiot trzeci. W ich miejsce zostały wykonane przez inną firmę nowe meble i drzwi.

Dowód: - zeznania powoda oraz świadków W. S. i P. B. (k. 322- 324; k. 328- 334).

Pozwana spółka wystawiła powodowi w dniu 12 lutego 2019 roku fakturę VAT (...) na kwotę 64.107,50 zł z terminem płatności 7 dni – tytułem rozliczenia za prace stolarskie zgodnie z ww. trzema umowami. Powód nigdy nie zapłacił pozwanej spółce tej kwoty i nie zaakceptował tego zobowiązania.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o przedłożone dokumenty, które nie budziły wątpliwości Sądu, co do swej autentyczności i nie były kwestionowane przez strony w toku postępowania, a także w znacznej części na podstawie dowodu z przesłuchania stron i zeznań świadków, uznając ich zeznania za wiarygodne.

Sąd nie poczynił ustaleń faktycznych na podstawie zeznań świadka D. M. w takiej części, w jakiej dotyczyły przebiegu spotkania pozwanego T. M. z powodem w dniu 21 stycznia 2019 roku, albowiem jak wskazała świadek D. M. nie uczestniczyła ona osobiście we wspomnianym spotkaniu, zaś informacje dotyczące jego przebiegu stanowią jedynie wiedzę zasłyszaną od męża- T. M. (k. 340v).

Sąd nie poczynił także ustaleń faktycznych na podstawie zeznań pozwanego T. M. - w takiej części, w jakiej dotyczyły one przebiegu spotkania pozwanego z powodem w dniu 21 stycznia 2019 roku, oraz w zakresie, w którym pozwany utrzymywał, że wykonał zobowiązanie umowne – z przyczyn szczegółowo wskazanych w części uzasadnienia poświęconej rozważaniom prawnym.

Sąd pominął dowód ze zdjęć załączonych do sprzeciwu od nakazu zapłaty wraz z pozwem wzajemnym w celu wykazania zasadności powództwa wzajemnego, ponieważ wskazane zdjęcia są nieopisane i nie pozwalają na zidentyfikowanie miejsca i czasu sporządzenia tych zdjęć.

Sąd pominął także wniosek dowodowy z opinii biegłego zgłoszony przez pozwanych, albowiem celem jego przeprowadzenia miał być ocena przydatności do użytku wykonanego przez pozwanych wyposażenia (mebli, drzwi), co pozostaje bez znaczenia dla niniejszej sprawy. Kwestią sporną pomiędzy stronami niniejszego postępowania nie jest bowiem brak przydatności do użytku wspomnianego wyposażenia, a brak ich przydatności do użytku w kontekście profilu prowadzonej przez powoda działalności gospodarczej, oraz rozbieżność w zakresie standardu wykonania i funkcjonalności owych mebli z wcześniej umownie wyartykułowanymi pozwanym oczekiwaniami powoda. A poza tym w ich miejsce zostały wstawione inne, wykonane przez podmiot trzeci.

Sąd pominął także dowód z zeznań świadka M. J. jako nieprzydatny dla poczynienia na jego podstawie ustaleń faktycznych, albowiem miał on na celu wykazać okoliczność pozostającą bez związku dla rozpoznania niniejszej sprawy, którą było wskazanie stanu zaawansowania nieukończonych przez pozwanego prac w okresie poprzedzającym wypowiedzenie umowy przez powoda.

Sąd nie poczynił także ustaleń faktycznych w oparciu o przedłożone do akt niniejszej sprawy orzeczenie Sądu Rejonowego (...) w K., zapadłe w sprawie o sygn. (...) pomiędzy stronami przedmiotowego postępowania, z uwagi na fakt, iż nie jest ono prawomocne, a opisany w uzasadnieniu do tamtego orzeczenia stan faktyczny został ustalony z pominięciem zeznań J. B., które z kolei okazały się bardzo istotne w niniejszej sprawie.

Sąd przeprowadził następujące rozważania prawne:

Wobec treści sprzeciwu od nakazu zapłaty pozwanych, przedmiotem rozważań Sądu w pierwszej kolejności pozostawała kwestia ustalenia istnienia, lub braku legitymacji biernej pozwanego T. M. do występowania w charakterze strony na gruncie niniejszego postępowania. Pozwany T. M. w treści swoich zeznań oraz składanych w toku sprawy pism procesowych podnosił, że nieprawdą jest, aby kiedykolwiek oświadczył powodowi, że działa w imieniu własnym, a za realizację zawartych umów odpowiada osobiście. Takie twierdzenia, zdaniem Sądu Okręgowego nie mogą się ostać w konfrontacji ze zgromadzonym materiałem dowodowym oraz okolicznościami sprawy. Jak bowiem wynika z zalegającego w aktach sprawy na karcie 25 dokumentu pod nazwą „Uzgodnienia z dnia 21 stycznia 2019 roku w K.”, oraz znajdującego się na karcie 26 i 26v Protokołu z dnia 21 stycznia 2019 roku w K. pozwany T. M. nie tylko oświadczył na piśmie (co zostało potwierdzone złożeniem przez niego podpisu), że w wykonaniu łączących strony umów występuje zarówno w imieniu własnym jako wykonawca, jak i w imieniu pozwanej (...) Sp. z o.o., ale oświadczył też, że odpowiada solidarnie ze spółką za realizację zobowiązań wywodzących się z tych umów. Pozwany podniósł wprawdzie, że przedmiotowy dokument „Uzgodnienia (...)” w związku ze zniszczeniem się przesłanek o których mowa w art. 87 k.c. nie może wiązać stron, gdyż jako czynność prawna jest obarczony bezwzględną nieważnością, albowiem został przez niego podpisany pod wpływem groźby bezprawnej powoda, który w momencie poprzedzającym podpisanie dokumentu pn. „uzgodnienia (...)” uniemożliwił pozwanemu opuszczenie miejsca w którym wówczas przebywali poprzez przytrzymanie drzwi (k. 346 v), jednocześnie zwracając się do niego słowami: „masz to k****a podpisać, bo stąd nie wyjdiesz”(k. 348 v). Pozwany wskazał nadto, że w dniu i w miejscu podpisania dokumentu pn. „uzgodnienia (...)” w pomieszczeniu wraz ze stronami przebywali jeszcze syn oraz córka powoda, co w połączeniu z porywczą osobowością powoda wywołało u pozwanego uzasadnioną obawę o swoje bezpieczeństwo. Pozwany T. M. podał też, że 5 lutego 2019 roku złożył powodowi oświadczenie o uchyleniu się od skutków prawnych złożonego przez niego pod wpływem groźby bezprawnej i wywierania presji oświadczenia woli z dnia 21.01.2019 r., jednakże w ocenie tut. Sądu przedmiotowe oświadczenie z dnia 5.02.2019 r. nie może wpływać na treść tego z dnia 21.01.2019 r. w taki sposób, aby powodować jego bezwzględną nieważność. Przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe, w szczególności w postaci przesłuchania świadków P. B. i W. S. przeczą twierdzeniom pozwanego, jakoby ktokolwiek inny oprócz powoda i pozwanego brali udział w spotkaniu z 21.01.2019 roku. Tej okoliczności nie potwierdziła także słuchana w toku sprawy w charakterze świadka żona pozwanego D. M., która udała się wraz z mężem na owe spotkanie, jednakże nie brała w nim udziału, oczekując w tym czasie na powrót męża w ich samochodzie. Przesłuchiwany w toku sprawy powód również zaprzeczył, aby poza nim i pozwanym w spotkaniu brały udział inne osoby, i chociaż przyznał, że jest człowiekiem porywczym i nerwowym, który w istocie często posługuje się językiem uchodzącym za niecenzuralny, to jednak nie kierował pod adresem pozwanego żadnych gróźb, ani nie zmuszał go do podpisania żadnego oświadczenia, dokumentu pn. „uzgodnienia (...)” czy protokołu. O tym, że przedmiotowe „uzgodnienie (...)” zostało przez pozwanego T. M. podpisane dobrowolnie, i bez wywierania przymusu świadczy również w ocenie Sądu fakt, że po wydarzeniach z dnia 21.01.2019 r., podczas których wedle słów pozwanego doświadczył on z rąk powoda czasowego pozbawienia wolności, a także wobec skierowania pod jego adresem gróźb, nie zdecydował się on na zgłoszenie tego faktu organom ścigania. Dodatkowo nierealność zarzutu pozwanego wynika także z faktu udania się przez pozwanego samotnie, bez żadnej osoby towarzyszącej na spotkanie z pozwanym w dniu 21.01.2019 r., skoro wybuchowy charakter powoda, który według jego słów (k. 58) przejawiał się także epizodami agresji skierowanej pod adresem pozwanego poprzez próby stosowania przemocy fizycznej, był znany pozwanemu od wielu lat.

Cała przedstawiona powyżej argumentacja składania Sąd do przekonania, że oświadczenie złożone powodowi przez pozwanego dnia 21.01.2019 roku ma moc obowiązującą i absolutnie nie zostało złożone pod wpływem groźby bezprawnej powoda, a w konsekwencji, wobec jego treści - przesądza nie tylko o posiadaniu przez pozwanego legitymacji biernej do występowania w charakterze strony na gruncie niniejszego postępowania, ale też o jego solidarnej odpowiedzialności z pozwaną spółką, za zobowiązania wynikające z zawartych przez pozwanym umów z powodem. Ma to swoje źródło w art. 369 k.c. który stanowi, że zobowiązanie jest solidarne, jeżeli wynika to z ustawy lub czynności prawej, którą było właśnie podpisanie przez pozwanego oświadczenia z dnia 21.01.2019 r.

Kolejnym podnoszonym przez pozwanym argumentem jest zarzut, że charakter zawartych umów uniemożliwił pozwanym rozpoczęcie wykonywania zamówienia poza siedzibą powodowa już od dnia zawarcia umów. Pozwani wskazywali, że z uwagi na nietypowe rozmiary mebli oraz drzwi stanowiących przedmiot umów nie było możliwe rozpoczęcie wykonania przez nich zamówienia w umownie określonym terminie. Pozwani podali m.in., że w dacie zawarcia umów nie było możliwości dokonania dokładnych i prawidłowych pomiarów pomieszczeń celem spersonalizowania mebli i drzwi do pomieszczeń w inwestycji powoda, nie było możliwości ustalenia sposobu otwierania drzwi, ani wejścia na teren inwestycji z uwagi na trwające tam prace budowlano- wykończeniowe. Taka argumentacja nie przekonuje jednak tut. Sądu. Pozwani podkreślają, że w wykonaniu przedmiotowej umowy działali jako profesjonaliści z wieloletnim doświadczeniem, którzy bazując na swojej wiedzy celowo nie zastrzegli w umowie terminów jej wykonania (k. 62). Niewiarygodność argumentacji pozwanym w tym zakresie wynika z faktu zgody na zapis umowny, w którym pozwani wprost wskazali datę przystąpienia przez nich do rozpoczęcia robót, bez jednoczesnego zastrzeżenia, że przystąpienie do prac jest połączone ze ziszczeniem się określonych warunków (np. w postaci uprzedniego zakończenia prac budowlanych), mając przecież świadomość, że „na teren inwestycji wchodzi jako ostatni – po wykonaniu wszelkich prac budowlanych, wykończeniowych i instalacyjnych” (k. 62 wiersz 3- 5). Skoro jednak pozwani zdecydowali się na wskazanie w umowie daty przystąpienia przez nich do prac, nie znając jednocześnie daty zakończenia prac ekipy budowlanej (mogącej - zgodnie z ich doświadczeniem w szeroko rozumianej branży budowlanej - ulec przesunięciu w wyniku wystąpienia nieprzewidzianych wcześniej zdarzeń lub okoliczności), to działając jako profesjonaliści, w celu ochrony swoich praw winni starać się np. o sporządzenie stosownego aneksu do umowy regulującego tę kwestię, lub złożenia powodowi oświadczenia o odpowiedniej treści. Jeżeli w takich okolicznościach napotkaliby na sprzeciw powoda, pozostawała jeszcze np. możliwość wystąpienia do Sądu z wnioskiem o zabezpieczenie dowodu, w którym wskazaliby na okoliczności uniemożliwiające uczynieniu zadość postanowieniom umownym, polegającym na przystąpieniu do prac we wskazanej umownie dacie, z powołaniem przytoczonej w pozwie argumentacji podpartej np. wiarygodnym (co do daty i miejsca wykonania) materiałem fotograficznym.

Skoro jednak pozwani podjęli ryzyko przyjęcia na siebie zobowiązania o takiej treści, a opóźnienie w wykonaniu określonych umownie prac było (jak utrzymują) skutkiem wykonywania dodatkowych, zleconych przez powoda prac, które zlecone zostały w formie innej niż pisemna (nazywanych przez pozwanym „wielokrotnymi zmianami koncepcji w zakresie wyglądu, kształtu, wielkości mebli i ich rozmieszczenia w pokojach”- k. 63 wiersz 6- 7, których zlecenie nie zostało przez pozwanym jednak w żaden sposób wykazane), to musieli godzić się na konsekwencje z tego tytułu wynikające, które na gruncie niniejszej sprawy oznaczają uznanie przez Sąd, że pozwani w istocie opóźniali się z realizacją umowy wiążącej ich z powodem.

Wiarygodne dla Sądu nie są także deklaracje pozwanym, jakoby montaż wszystkich mebli został zakończony z końcem grudnia 2018 roku. Jeżeli powód w istocie - jak to wskazuje pozwany- zwlekał z odbiorem prac, wciąż przekładając datę podpisania stosownej w tym przedmiocie dokumentacji, to pozwany- po raz kolejny- działając jako profesjonalista, winien był w ocenie Sądu skierować do niego pismo wzywające do odbioru ukończonych prac, czego jednak z jedynie sobie wiadomych względów nie uczynił.

Ewentualne dalsze wątpliwości w tym przedmiocie rozwiewa także treść wspomnianego już dokumentu pn. „uzgodnienia z dnia 21.01.2019 r.”, w którym pozwani wprost przyznają, że mimo wyznaczenia dodatkowych terminów wykonania prac, nadal pozostają w zwłoce w wykonaniu zobowiązania na rzecz powoda, oraz że sposób realizacji

przez nich umowy odbiega od jej literalnych zapisów. Oświadczenie to jest opatrzone odręcznym podpisem pozwanego (działającego zarówno jako pełnomocnik pozwanej spółki jak i własnym), którego prawdziwość potwierdził w trakcie przesłuchania na rozprawie, a zatem nie może budzić wątpliwości Sądu co do jego autentyczności i w konsekwencji jego wiążącej mocy dla stron.

Ten sam rodzaj argumentacji dotyczy podnoszonych przez pozwanych twierdzeń, w których wskazują, że zastosowanie przez nich materiałów zamiennych odpowiadających takim samym właściwościom jak tym uzgodnionym pierwotnie odbyło się za zgodą powoda, albowiem na tę okoliczność pozwani nie zaoferowali żadnego materiału dowodowego, zaś takim twierdzeniem stanowczo powód zaprzeczył.

Sąd nie zgadza się również z wyrażonym przez pozwanych stanowiskiem, jakoby złożenie przez powoda oświadczenia o odstąpieniu od umów świadczy o braku chęci współpracy przez powoda; w ocenie Sądu nie jest bowiem niczym więcej, niż skorzystaniem przez powoda z dobrodziejstwa zapisów art. 635 k.c. Wskazać należy, iż ciągle przesuwanie terminu odbioru prac uniemożliwiałoby, lub co najmniej w znacznym stopniu utrudniało prowadzenie przez powoda działalności hotelarskiej i restauracyjnej, która to działalność stanowi źródło utrzymania powoda, oraz jego dzieci.

Jak zatem ustalił Sąd, ze względu na brak przedstawienia dzieła do odbioru w terminie i sposobie umówionym oraz zupełną niezgodność części wykonanej z umowami i przeznaczeniem, pismem z dnia 22 stycznia 2019 r. powód złożył oświadczenie o odstąpieniu od zawartych umów. Pismo zostało wysłane za zwrotnym potwierdzeniem odbioru na adres pozwanej spółki w dniu 24 stycznia 2019 r. oraz na adres zamieszkania T. M. w dniu 4 lutego 2019 r. Podstawą odstąpienia, jak już wspomniano powyżej, było znaczne opóźnienie w realizacji zamówionych mebli i drzwi, a niezależnie od opóźnienia wykonawcy, sposób wykonywania zamówienia – wadliwy i odbiegający od wspólnych ustaleń i wiadomego stronom od początku celu (tj. wyposażenie pokoi wynajmowanych gościom) pomimo wyznaczania dodatkowych terminów dla prawidłowego wykonania zamówienia.

W dniu 25 stycznia 2019 r. przesyłkę adresowaną na pozwaną spółkę awizowano z uwagi na niezastanie adresata, natomiast w dniu 11 lutego 2019 r. nastąpił zwrot z uwagi na niepodjęcie przesyłki przez adresata w terminie. Z kolei przesyłka adresowana na T. M. była awizowana w dniu 7 lutego 2019 r. z uwagi na niezastanie adresata, natomiast w dniu 22 lutego 2019 r. nastąpił zwrot z uwagi na niepodjęcie przesyłki przez adresata w terminie.

Zgodnie z art. 61 § 1 k.c. oświadczenie woli, które ma być złożone innej osobie, jest złożone z chwilą, gdy doszło do niej w taki sposób, że mogła zapoznać się z jego treścią. Zarówno w doktrynie, jak i w orzecznictwie jednoznacznie stwierdza się, iż ustawodawca przyjął w art. 61 § 1 k.c. kwalifikowaną teorię doręczenia, odnoszącą się do konieczności ustalenia możliwości zapoznania się przez adresata z oświadczeniem. Nie miało zatem znaczenia, czy podjął on działania w tym kierunku i czy wiedzę dotyczącą treści oświadczenia uzyskał. Realna możliwość zapoznania się przez adresata z oświadczeniem woli zachodzi również wówczas, gdy z własnej woli nie podejmuje on przesyłki pocztowej zawierającej to oświadczenie (Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 maja 2015 r., I CSK 574/14). Ponadto, w świetle art. 61 § 1 k.c. wystarczające jest wykazanie przez osobę składającą oświadczenie woli skierowane do innej osoby, że wysłała to oświadczenie adresatowi listem poleconym, natomiast na adresacie spoczywa ciężar ewentualnego wykazania, że nie miał możliwości zapoznania się z jego treścią (Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 października 2011., I CSK 715/10). Należy przy tym zauważyć, iż przesyłka adresowana do pozwanej spółki została wysłana na adres ujawniony w Krajowym Rejestrze Sądowym.

Mając na uwadze powyższe, należało, przyjmując, że pierwszym, ale i wystarczającym dniem do zapoznania się z treścią złożonego przez powoda oświadczenia woli o odstąpieniu od umowy w zwykłym toku czynności (a zatem dniem złożenia oświadczenia woli), był dzień awizowania, a więc w stosunku do pozwanej spółki dzień 25 stycznia 2019 r., a w stosunku do T. M. dzień 7 lutego 2019 r. Z wyżej wymienionych względów wypowiedzenia umów dokonane przez powoda należy uznać za prawidłowe, i wiążące dla stron.

W związku z odstąpieniem od ww. umów powód domagał się zwrotu zapłaconych zaliczek, których przekazanie przez powoda pozwanym pozostawało pomiędzy stronami okolicznością bezsporną. Podstawą roszczenia powoda był art. 494 § 1 k.c., zgodnie z którym strona, która odstępuje od umowy wzajemnej, zobowiązana jest zwrócić drugiej stronie

wszystko, co otrzymała od niej na mocy umowy, a druga strona zobowiązana jest to przyjąć. Strona, która odstępuje od umowy, może zażądać nie tylko zwrotu tego, co świadczyła, lecz również na zasadach ogólnych naprawienia szkody wynikłej z niewykonania zobowiązania.

Podstawową przyczyną odstąpienia od ww. umów było niewykonanie przez pozwanego zamówienia w terminie mimo wielokrotnych wezwań i wyznaczania terminów dodatkowych. Podstawą odstąpienia był zatem art. 635 k.c., zgodnie z którym jeżeli przyjmujący zamówienie opóźnia się z rozpoczęciem lub wykończeniem dzieła tak dalece, że nie jest prawdopodobne, aby zdołał je ukończyć w czasie umówionym, zamawiający może, bez wyznaczenia terminu dodatkowego od umowy odstąpić jeszcze przed upływem terminu do wykonania dzieła. Odstąpienie na tej podstawie jest możliwe także po upływie terminu do wykonania dzieła i nie są istotne przyczyny, dla których wykonawca opóźnia się z wykonaniem robót.

Z powyższych względów sąd orzekł, jak w pkt I wyroku.

O obowiązku zwrotu przez pozwanych powodowi kosztów procesu w zakresie powództwa głównego sąd orzekł w pkt II wyroku na podstawie art. 98 i 99 k.p.c.

Odnosząc się do powództwa wzajemnego Sąd stwierdził, że powód wzajemny nie wykazał, ani nawet nie przytoczył faktów, które mogłyby je uzasadniać. Zgodnie z art. 642 § 1 k.c. w braku odmiennej umowy wynagrodzenie z tytułu umowy o dzieło należy się przyjmującemu zamówienie dopiero w chwili oddania dzieła. Zawarte umowy dokonują natomiast modyfikacji kodeksowej reguły:

- zgodnie z umową z dnia 11 lutego 2018 r. „zapłata wynagrodzenia nastąpi po przyjęciu wykonanych robót w terminie 7 dni od wystawienia przez wykonawcę faktury za wykonane prace”;

- zgodnie z umowami z dnia 19 lutego 2018 r. 19 czerwca 2018 r. „wyplata pozostałej części wynagrodzenia nastąpi po przyjęciu wykonanych robót w terminie 7 dni od wystawienia przez wykonawcę faktury za wykonane prace”.

Biorąc pod uwagę powyższe należało stwierdzić, że aby wykonawca mógł domagać się zapłaty wynagrodzenia z tytułu tych konkretnych umów o dzieło, powinien udowodnić następujące fakty:

- oddania (wydania) dzieła;
- przyjęcia wykonanych robót przez zamawiającego;
- wystawienia faktury za wykonane prace.

Fakty oddania dzieła i jego przyjęcia nie zostały udowodnione. Wystawienie faktury VAT (...) na kwotę 64.107,50 zł miało miejsce już po odstąpieniu od umów, a treść faktury oraz fakt, że J. B. nigdy jej nie zaakceptował, świadczy o niewykonaniu zawartych umów w terminie.

Z chwilą ukończenia dzieła powstaje po stronie przyjmującego zamówienie obowiązek wydania dzieła zamawiającemu. Celem wydania dzieła jest stworzenie zamawiającemu możliwości faktycznego korzystania z dzieła zgodnie z jego przeznaczeniem i stosownie do jego właściwości. Gdy dzieło ma postać rzeczy, to jego wydanie polega na przeniesieniu faktycznego władztwa z przyjmującego zamówienie na zamawiającego. Wydanie dzieła jest zatem czynnością faktyczną z dorozumianym przejawem woli stwierdzającym wykonanie świadczenia. (zob. A. Brzozowski, Odpowiedzialność przyjmującego zamówienie za wady dzieła. Warszawa 1988, s. 33-34). Powód wzajemny nie wskazał, aby wydał (oddął) dzieło zamawiającemu, ani w jakim dokładnie terminie to nastąpiło. Przyjęcie (odebranie) dzieła jest czynnością aprobującą zamawiającego. Zgodnie z art. 643 k.c. zamawiający obowiązany jest odebrać dzieło, które przyjmujący zamówienie wydaje mu zgodnie ze swym zobowiązaniem. Powód wzajemny nie wskazał, czy dzieło zostało odebrane, czy też jego nieodebranie nastąpiło na skutek niewywiązania się przez zamawiającego z obowiązku wynikającego z art. 643 k.c. (w takim przypadku przyjmujący zamówienie powinien wykazać przynajmniej fakt zaoferowania dzieła zamawiającemu oraz datę, w której to nastąpiło). W niniejszej sprawie nie doszło jednak do

przyjęcia dzieła, ale nastąpiło to nie z tego względu, że zamawiający nie zaaprobował zaoferowanego mu dzieła, lecz dlatego, że przyjmujący zamówienie nie dokonał oddania dzieła.

Podkreślenia wymaga, że powód wzajemny nie tylko nie zaoferował dzieła do odbioru, lecz od dnia 21 stycznia 2019 r. zaprzestał kontaktu z zamawiającym i nie reagował na kierowane do niego wezwania z 22 stycznia 2019 r., 12 lutego 2019 r. i 20 lutego 2019 r. oraz 5 marca 2019 r.

Wystawienie przez powoda wzajemnego faktury nastąpiło już po odstąpieniu od umów o dzieło. Zgodnie z treścią faktury „data sprzedaży” to 5 lutego 2019 r. Data sprzedaży to data dokonania lub zakończenia dostawy towarów lub wykonania usługi (art. 106e ust. 1 pkt 4 ustawy o VAT). Oznacza to, że sam wystawca faktury (T. M. w imieniu (...) sp. z o.o.) w jej treści uważał, że „wykonanie usługi” nastąpiło dopiero w dniu 5 lutego 2019 r., a zatem po upływie uzgodnionego terminu ostatecznego i po odstąpieniu od zawartych umów przez zamawiającego. Z treści faktury wynika zatem też i to, iż umowy nie zostały wykonane w terminie ostatecznym, tj. do dnia 11 stycznia 2019 r., co dało zamawiającemu podstawę do skutecznego odstąpienia od zawartych umów. Przed datą 5 lutego 2019 r. powód wzajemny ani nie dokonał oddania dzieła, ani nie dążył do jego odbioru (ponieważ w dalszym ciągu nie było wykonane).

O niewykonaniu umowy świadczy również stanowisko powódki wzajemnej co do sposobu obliczania odsetek od kwoty dochodzonej pozwem wzajemnym. Spółka uznała, że roszczenie o wynagrodzenie z umowy o dzieło stało się wymagalne w dniu 13 lutego 2019 r., tj. po uzgodnionym terminie ostatecznym.

Dla ustalenia, czy całość dzieła została w terminie ukończona i zaoferowana powodowi, nieprzydatne okazały się dołączone przez powoda wzajemnego zdjęcia niezidentyfikowane co do miejsca i czasu ich sporządzenia.

Odpowiedź powoda wzajemnego na wezwanie do zapłaty, która zawiera wezwanie do zapłaty kwoty 64.107,50 zł dochodzonej pozwem wzajemnym została zaadresowana do pełnomocnika pozwanego wzajemnego i wysłana w dniu 17 kwietnia 2019 r. bezpośrednio na adres jego kancelarii. Wezwanie to zostało doręczone w dniu 23 kwietnia 2019 r. W dniu doręczenia wezwania do zapłaty temu pełnomocnikowi nie był on i nadal nie jest umocowany przez J. B. do przyjmowania w jego imieniu wezwań do zapłaty. Załączone w sprawie pełnomocnictwo z dnia 4 marca 2019 r. (k. 50) jest pełnomocnictwem procesowym i ma charakter pełnomocnictwa szczególnego. Zakres tego pełnomocnictwa jest ściśle określony przez jego treść oraz przez art. 91 k.p.c. i nie obejmuje dokonywania czynności z zakresu prawa materialnego. Jak przyjmuje się powszechnie w orzecznictwie, a tutejszy sąd ten pogląd podziela, dla skuteczności złożenia materialnoprawnego oświadczenia nie jest wystarczające złożenie go pełnomocnikowi procesowemu, ale musi być złożone bezpośrednio adresatowi (tak m.in. wyroki SN z dnia 12 października 2007 r. V CSK 171/07, z dnia 7 marca 2013 r. II CSK 476/12, z dnia 13 stycznia 2016 r. II CSK 862/14.).

Wobec powyższej argumentacji i przytoczonych przepisów powództwo wzajemne uległo oddaleniu, o czym orzeczono w pkt III wyroku.

O obowiązku zwrotu przez powoda wzajemnego pozwanemu wzajemnemu kosztów procesu w zakresie powództwa wzajemnego sąd orzekł w pkt IV wyroku na podstawie art. 98 i 99 k.p.c.

Apelację od tego wyroku – w całości - wnieśli pozwani (powodowie wzajemni), zarzucając:

1. naruszenie art. 233 § 1 k.p.c:

a) poprzez błędne uznanie zeznań świadka D. M. za jedynie częściowo wiarygodne, podczas gdy zeznania te były logiczne, rzeczowe, wiarygodne oraz korelujące z pozostałym materiałem dowodowym,

b) poprzez błędne uznanie zeznań pozwanego T. M. za jedynie częściowo wiarygodne, podczas gdy zeznania pozwanego miały na celu wykazanie, w jakich okolicznościach doszło do podpisania dokumentu pt. „Uzgodnienia”,

c) poprzez uznanie zeznań świadków W. S. oraz P. B. za wiarygodne, podczas gdy ze zgromadzonego materiału dowodowego wynika, iż świadkowie są krewnymi powoda, a co za tym idzie byli bezpośrednio zainteresowani korzystnym dla niego rozstrzygnięciem powyższe uchybienia doprowadziły do błędnego ustalenia stanu faktycznego w zakresie ustalenia okoliczności, w jakich doszło do podpisania dokumentu pt. „Uzgodnienia”, oraz że na gruncie zaistniałego stanu faktycznego pozwany T. M. dobrowolnie i bez wywierania przymusu podpisał ww. dokument;

d) poprzez nieuwzględnienie przy rozpoznaniu sprawy dopuszczonego w poczet materiału dowodowego dowodu z dokumentacji fotograficznej załączonego do sprzeciwu od nakazu zapłaty oraz pozwu wzajemnego, co uniemożliwiło Sądowi I instancji wszechstronne rozważenie zebranego materiału w sprawie oraz ustalenie stopnia zaawansowania prac remontowych w obiekcie powoda w czerwcu 2018 r.;

e) poprzez nieuwzględnienie przy rozpoznaniu spraw) dopuszczonego w poczet materiału dowodowego dowodu z wyroku Sądu Rejonowego (...)w K., I Wydział Cywilny z dnia 10.11.2021 r., sygn. akt: (...), co uniemożliwiło Sądowi I instancji wszechstronne rozważenie zebranego materiału dowodowego w sprawie;

f) poprzez jednostronną i wybiórczą ocenę materiału dowodowego, w tym w szczególności dowodów z zeznań świadków i stron w zakresie w jakim dotyczyły przebiegu współpracy stron oraz okoliczności, w jakich doszło do podpisania przez pozwanego T. M. dokumentu pt. „Uzgodnienia”;

g) poprzez dowolną, a nie swobodną, ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego, dokonaną w sposób wybiórczy, a przez to uznanie przez Sąd I instancji, iż pozwana spółka nie wykonała przedmiotu umów w wyznaczanym terminie, tym samym uniemożliwiła powodowi prowadzenie działalności hotelarskiej;

h) poprzez pominięcie i nieprzeprowadzenie dowodu z przesłuchania świadków A. B. i K. D., a przez to brak ustalenia przez Sąd I instancji przebiegu realizacji umów oraz dokonywania przez powoda wielokrotnych zmian koncepcji w zakresie wyglądu kształtu, wielkości mebli i rozmieszczeń poszczególnych mebli w pokojach;

i) poprzez dowolną, a nie swobodną, ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego, dokonaną w sposób wybiórczy, a przez pominięcie przez Sąd I instancji, iż powód do dnia wyrokowania korzysta z części wykonanego przez pozwaną Spółkę dzieła w postaci 14 drzwi wewnętrznych (do łazienek), zabudowy drzwi recepcji wraz z oknem recepcyjnym, szafki łazienkowe w ilości 14 sztuk, zabudowa szachtów na korytarzu, wezłowania łóżek 14 szt. co stanowi około 70% zamówionych i dostarczonych mebli;

2) naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 231 k.p.c. poprzez dowolną, a nie swobodną, ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego, dokonaną w sposób wybiórczy, a to poprzez uznanie, iż pozwanemu przysługuje legitymacja procesowa bierna, podczas gdy z materiału dowodowego powyższa okoliczność nie wynika;

3) naruszenie art. 233 k.p.c. w zw. art. 245 k.p.c. poprzez dowolną ocenę materiału dowodowego polegającą na oparciu przez Sąd I instancji rozstrzygnięcia o dokument, który został podpisany przez pozwanego pod wpływem groźby bezprawnej;

4) naruszenie art. 278 k.p.c. poprzez zaniechanie przez Sąd I instancji przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego rzeczoznawcy meblowego, pomimo iż był to dowód niezbędny do wykazania faktu, iż wykonane przez pozwaną spółkę drzwi i meble nadawały się do użytku w kontekście prowadzonej przez powoda działalności;

5) naruszenie art. 227 k.p.c. poprzez nieuzasadnione uznanie, iż prawidłowo zgłoszony dowód, co do przesłuchania w charakterze świadka M. J., zgłoszony w dniu 06.08.2021 r. jest dowodem nieprzydatnym, a fakty które miały być wykazane przy pomocy tego dowodu nie są istotne dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, podczas gdy miał on istotne znaczenie dla sprawy, a pominięcie tego dowodu wpłynęło na błędne ustalenie stanu faktycznego;

6) art. 235 § 1 pkt 2 k.p.c. w zw. z art. 11 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 04.07.2019 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw poprzez zastosowanie art. 235 § 1 pkt 2 k.p.c. który został wprowadzony ww. ustawą, w związku z czym nie mógł mieć zastosowania w sprawie;

7) naruszenie art. art. 88 § 1 k.c. poprzez uznanie, że nie doszło do uchylecia się od skutków prawnych oświadczeń woli złożonych przez pozwanego pod wpływem groźby, podczas gdy pozwany skutecznie złożył oświadczenie o uchyleciu się od skutków złożonego przez siebie oraz pozwaną spółkę w dniu 05.02.2019 r. oświadczenia z dnia 05.02.2019 r.;

8) art. 65 § 1 k.c. w zw. z art. 87 k.c. poprzez uznanie, że nie zaistniały okoliczności pozwalające na uchylecie się od skutków złożonego oświadczenia woli pod wpływem groźby bezprawnej, podczas gdy pozwany wykazał, iż był zastraszany i bał się;

9) naruszenie art. 61 § 1 k.c. poprzez błędne przyjęcie, iż na gruncie danego stanu

faktycznego doszło do skutecznego odstąpienia przez powoda od umowy, pomimo braku prawidłowego doręczenia pozwanym pisma powoda z dnia 22.01.2019 r.;

10) naruszenie art. 369 k.c. poprzez jego błędną wykładnię i przyjęcie, iż rzekoma

wierzytelność powoda w stosunku do pozwanych ma charakter solidarny, podczas gdy

w niniejszej sprawie solidarność zobowiązania nie wynika w żadnej mierze z ustawy ani czynność prawnej;

11) naruszenie art. 494 § 1 k.c. w zw. z art. 635 k.c. poprzez ich zastosowanie i uwzględnienia powództwa, pomimo iż na gruncie danego stanu faktycznego nie doszło do skutecznego odstąpienia przez powoda od umowy;

Wskazując na powyższe uchybienia, wnieśli: 1) w zakresie powództwa powoda:

— o zmianę wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości, ewentualnie o uchylecie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania,

— o zasądzenie od pozwanego na rzecz każdego z pozwanych zwrotu kosztów postępowania, w tym odrębnie kosztów zastępstwa procesowego radcy prawnego, za I i II instancję według norm przepisanych.

2) w zakresie powództwa wzajemnego — zmianę wyroku poprzez uwzględnienie powództwa w całości, ewentualnie o uchylecie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, — zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej spółki zwrotu kosztów postępowania, w tym odrębnie kosztów zastępstwa procesowego radcy prawnego, za I i II instancję według norm przepisanych.

Nadto o przeprowadzenie dowodu z załączanej do apelacji dokumentacji fotograficznej na fakt wykonania dzieła przez pozwaną spółkę oraz na fakt wykorzystywania przez powoda części elementów dzieła w postaci 14 drzwi wewnętrznych (do łazienek), zabudowy drzwi recepcji wraz z oknem recepcyjnym, szafki łazienkowe w ilości 14 sztuk, zabudowa szachtów na korytarzu, wezglowia łózek 14 szt. co stanowi około 70% zamówionych i dostarczonych mebli. Konieczność powołania niniejszego dowodu na etapie postępowania apelacyjnego wynika zdaniem apelujących z przyjęcia przez Sąd orzekający w pisemnym uzasadnieniu nieprawdziwych twierdzeń w zakresie nie wykonania przedmiotu umów o dzieło.

Powód (pozwany wzajemnie) wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie od pozwanych na jego rzecz kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny po rozpoznaniu apelacji zważył, co następuje:

Apelacja jest częściowo uzasadniona, a to w zakresie powództwa wzajemnego, odnośnie którego istnieją podstawy do przyjęcia, że Sąd Okręgowy nie rozpoznał istoty sprawy i z tej przyczyny wyrok w tej części uległ uchyleniu, a sprawa została przekazana do ponownego rozpoznania.

W zakresie powództwa głównego zaskarżony wyrok jest zgodny z prawem. Sąd Okręgowy rozpoznając powództwo główne poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne, które Sąd Apelacyjny przyjął za swoje oraz trafnie zastosował przepisy prawa procesowego i materialnego.

Apelujący podnosi zarówno zarzuty procesowe odnoszące się do ustalonego stanu faktycznego jak i zarzuty prawa materialnego. W pierwszej kolejności należy rozpoznać zarzuty procesowe, gdyż oceny zastosowania prawa materialnego można dokonać tylko w świetle ostatecznie ustalonego przez sąd stanu faktycznego, a nie stanu forsowanego przez stronę apelującą.

Wbrew zarzutom apelacji Sąd nie naruszył art. 233 § 1 k.p.c. Zgodnie z brzmieniem tego przepisu, sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia materiału. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, Sąd Okręgowy nie uchybił zasadom logicznego rozumowania ani doświadczenia życiowego, a jedynie wykazanie takich okoliczności mogłoby stanowić o skutecznym postawieniu naruszenia wskazanego wyżej przepisu (por. orz. SN z 6.11.1998 II CKN 4/98). Nie jest natomiast wystarczające przekonanie strony o innej niż przyjął sąd wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena sądu, przedstawianie własnej wizji stanu faktycznego opartej na dokonanej przez siebie odmiennej ocenie dowodów. Ocena wiarygodności i mocy dowodów jest bowiem podstawowym atrybutem i zadaniem sądu orzekającego wyrażającym istotę sądenia, a więc rozstrzygnięcia kwestii spornych w warunkach niezawisłości na podstawie własnego przekonania sędziego przy uwzględnieniu całokształtu zebranego materiału (tak Sąd Najwyższy w wyroku z 16.02.1996 II CRN 173/95). Zarzuty apelacji stanowią w istocie polemikę ze swobodną oceną dowodów przeprowadzoną przez sąd I instancji, której to ocenie nie można nic zarzucić, skoro ocena ta nie wykracza poza ramy zakreślone w art. 233 § 1 k.p.c.

W kluczowej dla sprawy kwestii okoliczności towarzyszących podpisaniu przez J. B. i T. M. dokumentów pn. „Uzgodnienia z dnia 21.01.2019r” oraz „Protokołu z dnia 21.01.2019r” Sąd Okręgowy szczegółowo wskazał, dlaczego odmówił wiary zeznaniom pozwanego T. M. i świadkowi D. M., w konsekwencji uznał za bardziej wiarygodne zeznania powoda (pозwanego wzajemnie) J. B. (dalej: powód) oraz świadka P. B. i W. S.. Należy podkreślić, że pozwany (powód wzajemny) T. M. (dalej: pozwany) wiedział wcześniej, że powód używa często niecenzuralnego języka, ale się tego nie bał. Sam przybył na spotkanie z powodem. Obecność dzieci w mieszkaniu, zwłaszcza córki W., powinna wpłynąć uspokajająco na ojca, czego dowiodło, wcześniejsze zdarzenie, które pozwany opisał. Kwestia telefonu interesowała powoda tylko pod kątem ewentualnego nagrywania rozmowy. Pozwany nie utracił kontroli nad telefonem, zatem mógł wezwać Policję, gdyby rzeczywiście poczuł się zagrożony, a bez wątplenia mógł to uczynić po opuszczeniu mieszkania powoda. Przy wychodzeniu z mieszkania córka zwróciła uwagę, że jedna z kopii dokumentów nie jest podpisana. Pozwany zawrócił i podpisał. Również z tych przyczyn zeznania pozwanego nie są przekonujące, a apelacja nie wykazuje braku logiki w ocenie dowodów dokonanej przez Sąd Okręgowy i nie czyni wersji pozwanego bardziej wiarygodnej, co mogłoby zmienić ustalenia faktyczne odnośnie istnienia bezprawnej groźby o której mowa w art. 87 k.c.

Brak zatem podstaw do przyjęcia, że pozwany skutecznie odstąpił od swego oświadczenia woli zawartego w Uzgodnieniach i Protokole z 21 stycznia 2019r., w szczególności dotyczących przyjęcia na siebie solidarnej odpowiedzialności za zobowiązania (...) spółki z o.o. z siedzibą w K., co należy zakwalifikować jako przystąpienie do długu.

W dokumentach z 21 stycznia 2019r pozwany zawarł też istotne oświadczenia wiedzy, które w pełni uzasadniają decyzję pozwanego o przystąpieniu do długu oraz decyzję powoda o odstąpieniu od umów. W szczególności pozwany oświadczył, że dokument podpisuje w imieniu własnym jako był wykonawca przedmiotowych prac, a więc mógł czuć się odpowiedzialny za ich jakość i nieterminowość. Pozwany nie twierdził nawet, że jest pracownikiem pozwanej spółki, albo, że prace te wykonuje w oparciu o inną umowę zawartą ze spółką. Nie przedłożył pełnomocnictwa,

a w przedmiotowych umowach został wskazany jako Prezes, co nie było prawdą i podpis złożył pod pieczęcią firmową. Żona pozwanego D. M. potwierdziła upoważnienie pozwanego do działania pozwanego jako pełnomocnika spółki, niemniej zobowiązanie solidarne pozwanego wynika z czynności prawnej przystąpienia do długu na zasadzie solidarności.

Kolejnym ważnym faktem, który przyznał pozwany w jest to, że w związku z opóźnieniami w realizacji umów powód wyznaczał mu dodatkowe terminy ich wykonania na 30 września 2018r, a w dniu 27grudnia 2018r zamawiający wyznaczył ostateczny termin wykonania zamówienia na 11 stycznia 2019r., co pozwany potwierdził pisemnie 27 grudnia 2019r (k.24). W dniu podpisania uzgodnień realizacja zamówienia nie została ukończona, co wynika z ich treści.

Jednak z Protokołu z 21 stycznia 2019r wynika, że w istocie brak realizacji zamówienia dotyczy umowy z 11 lutego 2018r o wykonanie drzwi rzemieślniczych (pokojowych). W Protokole tym wskazano wady zamontowanych już drzwi do pokoi, które są wręcz rażące i w sposób oczywisty nie odpowiadają warunkom wskazanym w umowie. Prace w tym zakresie powinny być ponownie wykonane, zatem jest rzeczą oczywistą, że pozwani uchybili terminu wykonania tych prac w rozumieniu art. 635 k.c. co dało powodowi prawo do odstąpienia od umowy o wykonanie drzwi.

Natomiast z Protokołu z 21 stycznia 2019r odnośnie mebli pokojowych wynika tylko, że meble te nie są w całości furnirowane, powierzchnia została olejem, meble są nietrwałe i nieodporne na użytkowanie. Z zapisu tego wynika zatem, że wszystkie meble, które były przedmiotem dwu pozostałych umów zostały wykonane, tylko posiadają wady. Charakterystyczne, że powód nie wzywał pozwanych do zmiany sposobu wykonywania tych umów, zatem w sprawie nie ma zastosowania art. 636 § 1 k.c.

Sąd Apelacyjny podziela stanowisko Sądu Okręgowego o całościowym traktowaniu wszystkich trzech umów stron jako zmierzających do wspólnego celu, którym było oddanie do użytkowania nowopowstałych pokoi w remontowanym hostelu. Powód dysponował już 31 października ostateczną decyzją Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego o pozwoleniu na użytkowanie, zatem jego dążenie do jak najszybszego zakończenia prac wykończeniowych jest zrozumiałe.

Skuteczność doręczenia oświadczenia powoda o odstąpieniu od umowy nie budzi zastrzeżeń. Nieodebranie przesyłek wysłanych na prawidłowe adresy, mimo dwukrotnego awizowania, nie usprawiedliwia pozwanych. Nadto byli oni wzywani do zwrotu do odebrania rzeczy w związku z odstąpieniem. Wreszcie otrzymali odpis pozwu.

Odstąpienie od umowy zgodnie z art. 494 § 1 k.c. oznacza, że strony powinny zwrócić świadczenia otrzymane od drugiej strony, ewentualnie zapłacić ich równowartość. Pozwani zatem powinni zwrócić powodowi otrzymane zaliczki, tym bardziej, że nie podnieśli zarzutu potrącenia.

Z kolei odstąpienie od umowy w trakcie jej realizacji oznacza, że nie można już oczekiwać od wykonawcy, że wyda zamawiającemu przedmiot zamówienia. Skuteczne odstąpienie od umowy powoduje jej upadek, w takim znaczeniu, że odpada podstawa świadczenia w rozumieniu art. 410 § 2 k.c. Wykonawcy dzieła przysługuje w takim przypadku roszczenie na podstawie przepisów o bezpodstawnym wzbogaceniu w zakresie w jakim powód wzbogacił się kosztem pozwanych, czyli wartością wykonanych prac, użytecznych dla powoda. W taki wypadku Sąd powinien uprzedzić strony o możliwości uwzględnienia powództwa z innej podstawy prawnej, przy uwzględnieniu stanu faktycznego sprawy.

W realiach niniejszej sprawy stronie pozwanej przysługuje roszczenie odpowiadające wartości mebli i wyrobów stolarskich zatrzymanych przez powoda. W szczególności wyjaśnienia wymaga zarzut pozwanych, że powód do dnia wyrokowania korzysta z części wykonanego przez pozwaną Spółkę dzieła w postaci 14 drzwi wewnętrznych (do łazienek), zabudowy drzwi recepcji wraz z oknem recepcyjnym, szafki łazienkowe w ilości 14 sztuk, zabudowa szachtów na korytarzu, wezglowia łóżek 14 szt. co stanowi około 70% zamówionych i dostarczonych mebli.

Rozpoznania wymaga też zarzut pozwanych nieuzasadnionego kwestionowania jakości mebli, tylko z tego powodu, że powód zmienił w trakcie wykonywania prac koncepcję na lepsze i droższe wyposażenie niż przewidywała to umowa (porównanie jakości do ceny), co miało być częstą praktyką powoda. Sąd nie rozpoznał tych kwestii.

W celu ustalenia wskazanych okoliczności, Sąd Okręgowy przy ponownym rozpoznaniu sprawy przeprowadzi wszystkie dowody wnioskowane przez pozwanych (łącznie ze zdjęciami dołączonymi do apelacji), a w razie sporu co do wartości prac, również dowód z opinii biegłego sądowego. Zasada równości stron, nakazuje przyznać prawo również powodowi do zgłoszenia wniosków dowodowych w wyznaczonym terminie.

Biorąc pod uwagę przedstawione argumenty apelację pozwanych w części dotyczącej powództwa głównego oddalono na podstawie art. 385 k.p.c. , natomiast w zakresie powództwa wzajemnego apelację uwzględniono na mocy art. 386 § 4 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono w oparciu o na podstawie art. 98 § 1 - § 1¹ i § 3 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 6 oraz § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych w myśl zasady odpowiedzialności za wynik sprawy oraz art. 108 § 1 k.p.c. odnośnie powództwa wzajemnego.